

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/33/2023
Identifikačné číslo spisu:	6720205192
Dátum vydania rozhodnutia:	16.04.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6720205192.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U. P., narodeného XX. Y. XXXX, F. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Andrejom Cifrom, Lučenec, Janka Kráľa 5/A, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Všeobecná úverová banka, a.s., Bratislava, Mlynské nivy 1, IČO: 31320155, zastúpenej advokátskou kanceláriou Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., IČO: 44250029, Poprad, Námestie svätého Egídia 40/93, IČO: 44250029, o určení, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a o zaplatenie 2552,18 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. septembra 2022 sp. zn. 17CoCsp/28/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d mieta.

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom podľa § 388 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zmenil zamietajúci rozsudok Okresného súdu Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“ resp. „prvoinštančný súd“) z 21. júna 2021 č.k. 10Csp/77/2020-259 tak, že „...určil, že sporný spotrebiteľský úver poskytnutý žalobcovi na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 120157836 zo dňa 25. októbra 2015 (ďalej len „spotrebiteľský úver“) je bezúročný a bez poplatkov (výrok I.); žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.552,18 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.552,18 eur od 27. novembra 2020 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok II.) ; žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalobcu (výrok III.)...“.

1.1 Súd prvej inštancie zamietajúci rozsudok po skutkovej stránke odôvodnil tým, že na základe vykonaného dokazovania zistil, že žalobca ako kupujúci a AUTOCENTRUM AAA AUTO, a.s., ako predávajúci uzavreli kúpnu zmluvu zo dňa 25. októbra 2015, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k osobnému motorovému vozidlu zn. Renault Thalia, EČV: W. (ďalej len „motorové vozidlo“) za

dohodnutú kúpnu cenu v sume 3.295,- eur vrátane DPH s tým, že časť kúpnej ceny v sume 700 eur bola predávajúcemu zaplatená v hotovosti pri podpise zmluvy a zvyšná časť kúpnej ceny v sume 2 595 bude predávajúcemu zaplatená prostredníctvom úveru na základe zmluvy o úvere uzatvorenej medzi kupujúcim (žalobcom) a veriteľom Consumer Finance Holding, a.s., najneskôr do 7 dní odo dňa podpisu zmluvy; žalobca ako dlžník a Consumer Finance Holding, a.s., ako veriteľ (zastúpený sprostredkovateľom firmou AUTOCENTRUM AAA AUTO, a.s., na základe plnej moci) uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru spolu v sume 3 596 eur, a to ako úveru v sume 2 595 eur na úhradu doplatku kúpnej ceny za motorové vozidlo (predmet financovania A) a úveru v sume 1 001 eur na úhradu doplnkového tovaru a služieb, t.j. zákaznícky servis 299 eur, balíček povinnej výbavy 48 eur, čierne koberce 15 eur, garancia Carlife 504 eur a MiniGap 135 eur (predmet financovania B); úver sa žalobca zaviazal vrátiť v 72 splátkach v sume 84,38 eura mesačne so splatnosťou prvej splátky 09. novembra 2015 a konečnou splatnosťou úveru v mesiaci október 2021 (t.j. celková čiastka v sume 6075,36 eura pri ročnej percentuálnej miere nákladov vo výške 20,93 %); žalobca zaplatil akontáciu v sume 700 eur a jednotlivé splátky úveru v období od 25. októbra 2015 do 14. októbra 2020 spolu v sume 5 847,18 eura.

1.2. Po právnej stránke súd prvej inštancie poukázal na ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka v spojení s § 52 ods. 1, 2, 3 a 4, § 52a ods. 1 a 2, § 53 ods. 1, 2, 3 a 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) v spojení s § 1 ods. 1 a 2, § 7 ods. 1 a 2, § 9 ods. 1, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 a 2, § 13 ods. 1, 2, 3 a 4, § 15 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 22. decembra 2015 (ďalej aj „zákon č. 129/2010 Z. z.“ resp. „zákona o spotrebiteľských úveroch“) a v spojení s § 7 ods. 1, 2, 3, 4 a 5, § 8 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 6 a 7 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Po vykonanom dokazovaní mal za preukázané, že medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovanej bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorú považoval za spotrebiteľskú zmluvu, keďže žalobca mal v danom zmluvnom vzťahu postavenie spotrebiteľa a žalovaná mala postavenie dodávateľa, pričom sa jednalo o tzv. spotrebiteľský úver; súd prvej inštancie mal súčasne preukázané, že pri tom istom rokovaní bola uzavretá aj kúpna zmluva zo dňa 25. októbra 2015, kde ako predajca vystupovala firma AUTOCENTRUM AAA AUTO, a.s., ktorá pri uzatváraní predmetnej úverovej zmluvy vystupovala za veriteľa a ako kupujúci figuroval žalobca s tým, že predmetom tejto kúpnej zmluvy bol prevod vlastníckeho práva z kupujúceho na predávajúceho k osobnému motorovému vozidlu Renault Thalia, EČV: W., za kúpnu cenu 3 295 eur, ktorej časť v sume 700 eur bola predávajúcemu uhradená v hotovosti pri podpise zmluvy a zvyšná časť kúpnej ceny mala byť uhradená prostredníctvom predmetného úveru z úverovej zmluvy č.120157836 v sume 2 595 eur. S poukazom na tieto skutočnosti prvoinštančný súd vyslovil názor, že ohľadne týchto dvoch zmlúv boli splnené podmienky definované v § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka, t.j. tieto zmluvy „sú od seba vzájomne závislé“. Súd prvej inštancie ďalej dospel k záveru, že právny predchodca žalovanej skúmal bonitu žalobcu ako klienta podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. v dostatočnom rozsahu; ďalej argumentoval, že predmetná kúpna zmluva a zmluva o spotrebiteľskom úvere síce predstavujú vzájomne závislé zmluvy, t. j. sporná zmluva o úvere je zmluvou o viazanom spotrebiteľskom úvere podľa § 15 zákona č. 129/2010 Z. z., uvedenie rozdielnej kúpnej ceny a poskytnutie úveru vo vyššej sume nepredstavuje porušenie zákona, ktoré by spôsobovalo, že úver je bezúročný a bez poplatkov, pretože žalobca ako dlžník uzavrel zmluvu o úvere dobrovoľne a pokiaľ mal záujem o poskytnutie úveru len v sume 2 595 eur, nemal uzavrieť úverovú zmluvu, v ktorej bola dojednaná výška úveru v sume 3 596 eur; súd prvej inštancie navyše zdôraznil, že žalobca mal možnosť odstúpiť od úverovej zmluvy do 14 dní od jej uzavretia. Z uvedených dôvodov sa preto nestotožnil s ním prezentovaným názorom, že v spornej úverovej zmluve bola nesprávne uvedená celková výška spotrebiteľského úveru a aj ročná percentuálna miera nákladov (ďalej aj „RPMN“). Prvoinštančný súd vec uzatvoril, že základ nároku žalobcu nie je daný a nemá preto právo ani na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorého sa domáhal. Na záver poukázal na obdobný skutkový a právny spor s rovnakým výsledkom (viď konanie vedené Krajským súdom v Banskej Bystrici pod sp. zn. 14Co/203/2019) a na neexistenciu ustálenej rozhodovacej praxe pre obdobné typy sporov. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a plne úspešnej žalovanej priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Odvolací súd v odôvodnení svojho zmeňujúceho rozsudku uviedol, že po preskúmaní veci sa nestotožnil záverom súdu prvej inštancie, že v prejednávanej spore boli splnené zákonné podmienky na zamietnutie žaloby žalobcu. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalobcu ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozsudkom a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie. Inak povedané pre rozhodnutie o podanom odvolaní bol postačujúci skutkový stav veci, ako ho zistil prvoinštančný súd, z ktorého pri rozhodovaní odvolací súd vychádzal (§ 383 CSP); nebolo tak potrebné opakovať ani dopĺňať dokazovanie (§ 384 CSP); medzi stranami nebol sporný spotrebiteľský charakter sporu; medzi stranami nebolo sporné ani samotné uzavretie spornej kúpnej zmluvy a zmluvy o úvere ani ich obsah; ťažiskovo zostalo sporné právne posúdenie veci zo strany súdu prvej inštancie, ktorý dospel k záveru, že sporný úver nie je bezúročný a bez poplatkov a žalovaná sa na úkor žalobcu bezdôvodne neobohatila.

2.1. Odvolací súd sa zaoberal tým, či závislosť obidvoch zmlúv spôsobuje, že kúpna cena podľa kúpnej zmluvy a suma úveru podľa zmluvy o úvere musia byť rovnaké; súd prvej inštancie dospel v tomto smere k záveru, že kúpna cena a suma úveru nemusia byť v prípade závislých spotrebiteľských zmlúv rovnaké (totožné). Podľa názoru odvolacieho súdu predstavuje uvedený záver súdu prvej inštancie nesprávne právne posúdenie veci. Podľa aktuálnej súdnej praxe závislosť spotrebiteľských zmlúv podľa § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka musí byť zrejماً aj z obsahu dojednaných zmlúv, preto vzájomné dojednanie v takýchto zmluvách nesmie byť odlišné (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. októbra 2021 sp. zn. 2Cdo/165/2020). Uvedený záver podľa odvolacieho súdu vyplýva aj z ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., podľa ktorého zmluva o viazanom spotrebiteľskom úvere je zmluva o spotrebiteľskom úvere, v ktorej sa dojednáva spotrebiteľský úver výhradne na financovanie zmluvy o kúpe konkrétneho tovaru alebo poskytnutí konkrétnej služby, pričom tieto dve zmluvy tvoria obchodný celok (čo je aj prípad spornej zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 25. októbra 2015). Z hľadiska prejednávaneho sporu tak dojednanie o sume kúpnej ceny v kúpnej zmluve z toho istého dňa, ktorá má byť zaplatená prostredníctvom spotrebiteľského úveru (2 595 eur) nekorešponduje dojednaniu o sume úveru v zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 25. októbra 2015 (3 596 eur). Z obsahu spisu je zrejmé, že pri výpočte RPMN právny predchodca žalovanej vychádzal zo sumy úveru 3 596 eur, čo vyplýva z informácie o RPMN zo dňa 25. októbra 2015 (č.l. 125 spisu), resp. zo štandardných európskych informácií o spotrebiteľskom úvere zo dňa 25. októbra 2015 (č.l. 126-127 spisu), pričom RPMN je v spornej zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená vo výške 20,93 %; právny predchodca žalovanej mal však v zmysle vyššie uvedeného správne pri výpočte RPMN vychádzať zo sumy 2 595 eur, ktorá predstavovala dojednanú kúpnu cenu za tovar (osobné motorové vozidlo podľa kúpnej zmluvy), pričom tento záver navyše vyplýva aj z ustanovenia § 19 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. . Keby právny predchodca žalovanej pri výpočte RPMN vychádzal zo správnej sumy 2.595,- eur, pri celkových nákladoch žalobcu ako spotrebiteľa uvedených v zmluve o úvere v sume 6.075,36 eur (72 splátok v sume 84,38 eur) by RPMN bola nepochybne vyššia (podľa žalobcu 39,06 %, čo žalovaná nespochybnila); je preto zrejmé, že RPMN je v spornej zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená v nesprávnej výške v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa, v dôsledku čoho sa spotrebiteľský úver poskytnutý žalobcovi podľa uvedenej zmluvy považuje za bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z. z.). Pokiaľ sa preto žalobca domáhal určenia, že sporný úver je bezúročný a bez poplatkov, bola jeho žaloba v tomto smere dôvodná a súd prvej inštancie jej mal správne vyhovieť. Pritom platí, že v prípade žaloby o určenie, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov ide o žalobu v zmysle § 137 písm. c) CSP (ide o určenie existencie práva veriteľa na úroky a poplatky), naliehavý právny záujem na požadovanom určení však žalobca nie je povinný preukazovať, pretože vyplýva z osobitného predpisu (§ 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z.). Keďže sporný úver je bezúročný a bez poplatkov, platby žalobcu žalovanej nad rozsah poskytnutého úveru v sume 2 595 eur bolo potrebné považovať za bezdôvodné obohatenie žalovanej z titulu plnenia bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ktoré je povinná vydať žalobcovi (§ 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 456 prvá veta Občianskeho zákonníka). Žalobca na základe spornej zmluvy o úvere zaplatil žalovanej (jej právnenému predchodcovi) v období od 25. októbra 2015 do 14. októbra 2020 spolu sumu 5 847,18 eura, z čoho vyplýva, že žalovanej vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2

552,18 eura (5 847,18 eura mínus 2 595 eur mínus 700 eur). V dôsledku omeškania žalovanej s plnením peňažného dlhu (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka) vznikol žalobcovi popri istine aj nárok na úroky z omeškania vo výške 5 % ročne (§ 3 nariadenia č. 87/1995 Z. z.), pretože základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu (27. novembra 2020) predstavovala 0 %; žalovaná sa dostala do omeškania márnym uplynutím lehoty poskytnutej žalobcom na plnenie (§ 563 Občianskeho zákonníka) vo výzve zo dňa 19. novembra 2020 (č.l. 45 spisu), ktorej doručenie žalovaná v konaní nespochybnila (§ 151 ods. 1 CSP).

2.2. Na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, ako bolo uvedené vo výroku jeho rozhodnutia. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP; v spore úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov (celého) konania voči žalovanej v rozsahu 100 %.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovala ustanovením § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Výtýkanú vadu zmatečnosti dovolateľka videla v nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku. V tom, že nedáva odpoveď na v spore vznesené podstatné otázky, konkrétne sa odvolací súd nevysporiadal s námietkou, že písomne uzatvorená poisťná zmluva je rovnakým právnym titulom ako kúpna zmluva. Taktiež sa nezaoberal ani s námietkou žalovanej ohľadne platnosti zmlúv o doplnkovom tovare. A nevyporiadal sa ani s námietkou spotrebiteľom v tom, že spotrebiteľ doplnkové služby a tovar skutočne dostal. Ak ich reálne dostal, potom za poskytnutý úver obdržal protihodnotu. Ako ďalší dovolací dôvod žalovaná uviedla ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Namietala, že je len veriteľom poskytujúcim peňažné prostriedky na financovanie tovarov a služieb, na ktorých sa žalobca dohodol s predávajúcim (autobazár) a poisťovňou. Aj keď žaloba smerovala voči nej, odôvodnenie bolo založené na zmluvách, na ktoré nemal žiadny vplyv. Splnila si povinnosť poskytnúť peňažné prostriedky na tovary a služby vybrané žalobcom a správne započítala úverové prostriedky poskytnuté na nákup doplnkového tovaru pri výpočte RPMN. Má teda plné právo na vrátenie úverovej istiny a príslušenstva. Odvolací súd nesprávne posúdil sumu poskytnutú na financovanie doplnkového tovaru ako náklad úveru, na základe čoho bol konštatovaný nesprávny výpočet RPMN a z toho vyplývajúca bezúročnosť. Podľa žalovanej nebol tento typ právneho sporu predmetom rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a preto sformulovala právnu otázku: „Suma úveru na financovanie tovaru, ktorý je vo vzťahu k hlavnému účelu nákupu tzv. doplnkovým tovarom, je podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z. z. nákladom podľa § 2 písm. g) alebo istinou úveru podľa § 2 písm. l)?“ Súd oboch inšancií nekvalifikovali typy uzatvorených zmlúv správne, pričom podľa názoru žalovanej išlo z hmotnoprávneho hľadiska o samostatné zmluvy odlišného typu. Ak súdy chceli aplikovať ustanovenia § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka, mali sa zaoberať platnosťou týchto doplnkových zmlúv, čo však neurobili. Tieto skutočnosti mali byť pritom posúdené ako predbežné otázky. Následne žalovaná pripomenula, že reklamácia tovaru alebo služby nie je vecou veriteľa. Ak spotrebiteľ namieta tovar, jeho vlastnosti, nedodanie je jeho protistranou predávajúci alebo poskytovateľ služby a nie ten, kto ich financuje. Žalobca písomne požiadal žalovanú o poskytnutie úveru prostredníctvom jeho prejavu vôle. Následne ho veriteľ informoval čo a v akej výške je z úveru financované. Veriteľ nie je poisťovňa, nepredáva autá a ani neposkytuje služby s tým spojené. Keďže predmet financovania A a B sú v zmluve výrazne a zrozumiteľne uvedené, nie je to skrytý tovar, služba a ani poplatok. Spotrebiteľ si podľa žalovanej mohol vybrať len predmet financovania A alebo nič nepodpísať. Následne žalovaná uviedla vysvetlenie pojmov úverová istina, celková čiastka, celkové náklady, RPMN a príklady výpočtov z praxe. Z uvedeného vyplýva, že suma 1 001 eur nie je ziskom veriteľa, pričom bola vyplatená tretím osobám na základe pokynu spotrebiteľa. Nákladom spotrebiteľa a súčasne ziskom veriteľa je len rozdiel medzi sumou, ktorú

od veriteľa dostal a celkovou sumou, ktorú mal vrátiť. Z uvedených dôvodov žalovaná Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadala, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobca v podanom vyjadrení k dovolaniu žalovanej hneď úvodom pripomenul, že za podstatné pre rozhodnutie vo veci považuje rozhodnutie z 27. októbra 2021 sp. zn. 2Cdo/165/2020. Zároveň poukázal na rozhodnutia v identickej veci resp. v obdobných veciach, a to pod sp. zn. 4Cdo/322/2020, sp. zn. 4Cdo/93/2022, 7Cdo/31/2022, 4Cdo/29/2023. Dal do pozornosti dovolacieho súdu, že žalovaná podala dovolanie v identickej resp. obdobnej veci pod sp. zn. 7Cdo/106/2022 a ďalšie konania prebiehajú pod sp. zn. 9Cdo/291/2021 a sp. zn. 2Cdo/304/2021. Argumentáciu žalovanej označil za nesprávnu. Pripomenul viazanosť dovolacieho súdu skutkovými zisteniami odvolacím súdom. Spolupráca medzi žalovanou v postavení úverového veriteľa a sprostredkovateľom (podnikateľská skupina AAA Auto) je podľa neho založená na nekalkej obchodnej praktike. Vopred predformulované zmluvné podmienky vo vzťahu k cene automobilu a istine úveru odporujú skutočnej vôli klienta - spotrebiteľa. Týmto dochádza k uvádzaniu spotrebiteľa do omylu v otázke skutočnej odplaty t.j. celkových nákladov za poskytnutie úveru a to skrz pripočítania ceny doplnkových produktov k istine úveru využívaných ako nástroj na zahmlievanie skutočnej odplaty. Žalovaná nesie plnú zodpovednosť za konanie sprostredkovateľa. Sprostredkovateľ si musel byť vedomý, čo mal žalobca záujem kúpiť a financovať úverom. Sumu v výške 1 001 eur označil za náklad pripočítaný k istine, nemal oň záujem, nebola mu zaň poskytnutá žiadna služba. Nešlo teda o reálne plnenie v prospech spotrebiteľa. Na vedľajšie produkty sa vzťahuje aj kontrola neprijateľných podmienok (§ 53 ods. 4 písm. t), v) a w) Občianskeho zákonníka) a ide o náklad prevyšujúci istinu podľa § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. Rovnako došlo aj k porušeniu § 32 ods. 3 zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a o finančnom poradenstve spojenú s poskytnutím zľavy pri poistení. Žalobca nesúhlasil s právnou otázkou žalovanej, ktorá opomína podstatu a účelovo vytvára konštrukciu samostatného zmluvného plnenia predmetu financovania B. Celá istina úveru bola odoslaná žalovanou priamo na účet sprostredkovateľa úveru, aj keď od neho nedostal protiplnenie za predmet financovania B. Žalobca ďalej uviedol vybrané časti niektorých rozhodnutí, ktoré sú podľa neho relevantné k predmetu konania. Zdôraznil, že pokiaľ chcel dostať úver na automobil za ponúkaných podmienok, mal len dve možnosti - podpísať všetky listiny s vopred pripraveným obsahom alebo ich ako celok odmietnuť. Išlo teda o nekalé konanie žalovanej v spolupráci s úverovým sprostredkovateľom. Preto navrhol, aby najvyšší súd dovolanie žalovanej v súlade s § 447 písm. f) CSP nepripustil resp. zamietol podľa § 448 CSP a priznal mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

9. V danom prípade žalovaná prípustnosť dovolania odôvodňovala v prvom rade ustanovením § 420 písm. f) CSP. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

10. Žalovaná v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP namietala, že odvolací súd sa dostatočne nevysporiadal so všetkými argumentami, ktoré mali rozhodujúci význam pre rozhodnutie v predmetnej veci, ktoré zároveň bližšie vymedzila (viď bod 3. tohto rozhodnutia).

11. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa o ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/34/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 8Cdo/152/2018).

13. V predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb.). Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno

považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

13.1. Osobitne s dovolacími námietkami žalovanej dovolací súd uvádza, že odvolací súd v bode 4.4.2 rozhodnutia zrozumiteľne vysvetlí prečo v prípade kúpnej zmluvy zo dňa 25. októbra 2015 a zmluvy o úvere zo dňa 25. októbra 2015 išlo o závislé spotrebiteľské zmluvy (§ 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka), keď k v konečnom dôsledku k tomuto záveru dospel aj súd prvej inštancie a prečo mal za to, že závislosť obidvoch zmlúv mala za následok, že kúpna cena podľa kúpnej zmluvy a suma úveru podľa zmluvy o úvere musia byť rovnaké. V uvedenom smere poukázal aj na relevantnú judikatúru najvyššieho súdu. Odvolací súd poskytol žalovanej aj dostatočné vysvetlenie prečo v danom prípade je RPMN v spornej zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená v nesprávnej výške v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa a aké právne následky z toho plynú. So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje, že žalovaná dostala zo strany odvolacieho súdu zrozumiteľné a výstižné odôvodnenie v reakcii na všetky ňou v spore uvádzané podstatné argumenty. Nebolo jeho povinnosťou reagovať na tvrdenia žalovanej, ktoré nemali význam pre rozhodnutie, aj keď ich za takého žalovaná prezentovala.

14. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 3 Cdo 105/2018, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

15. Najvyšší súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

16. Z vyššie uvedených dôvodov vyplýva, že dovolateľka v danom prípade neopodstatnene namietala, že súd (odvolací) jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

17. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

18. Žalovaná v dovolaní namietala nemožnosť aplikácie § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka, správnosť výpočtu RPMN a absenciu hmotnoprávnej zodpovednosti za kvalitu a dodanie financovaných služieb.

19. V rozsudku Súdneho dvora EU vo veci C-377/14 Radlinger, Radlingerová proti Finway a. s. sa Súdny dvor Európskej Únie okrem iného vyjadril k požiadavkám na náležitosti spotrebiteľských zmlúv a na otázku vnútroštátneho súdu, akým spôsobom sa má vykladať pojem „celková výška úveru“ obsiahnutý v článku 3 písm. l/ a článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 a pojem „výška čerpania“ obsiahnutý v bode I prílohy I tejto smernice odpovedal, že článok 3 písm. l/ a článok 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES ako aj bod I prílohy I tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom, a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené. V rozhodnutí Súdny dvor uviedol, že

dôsledkom takéhoto postupu, t. j. zahrnutia nákladov spotrebiteľa spojených s úverom do výšky čerpania úveru je podhodnotenie RPMN, ktorého výpočet závisí od celkovej výšky úveru (bod 87). Zároveň informácia o celkových nákladoch úveru umožňuje spotrebiteľovi porovnať ponuky úverov a posúdiť rozsah jeho záväzku (bod 90).

20. Na to, aby bolo možné konštatovať splnenie povinnosti veriteľa vyplývajúcej z ustanovenia § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, musia byť údaje v spotrebiteľskej zmluve uvedené nielen formálne, ale zároveň musia byť aj úplné, určité, zrozumiteľné a správne. Týmto spôsobom zákonodarca chráni spotrebiteľa a naplňa účel sledovaný právnou pravou spotrebiteľských zmlúv, ktorým je úplné informovanie spotrebiteľa o podmienkach, v tomto prípade úverovej zmluvy, v záujme ochrany slabšej zmluvnej strany. Správnosť údajov totiž nepochybne ovplyvňuje rozhodnutie spotrebiteľa vstúpiť do určitého záväzku. Zároveň spotrebiteľ musí mať možnosť riadne sa oboznámiť a porozumieť predmetu a obsahu právneho úkonu, aby vedel, čo konkrétne je predmetom dojednania a aké sú jeho práva a záväzky z toho plynúce. Ak by súd pripustil výklad, že akýkoľvek údaj (teda aj chybný) uvedený v zmluve spĺňa podmienky § 9 ods. 2 citovaného zákona, stratilo by toto ustanovenie zmysel. Jednou z obligatórnych náležitostí spotrebiteľskej zmluvy je aj údaj o výške úveru, ktorého definíciu podáva ustanovenie § 2 písm. l) zákona o spotrebiteľských úveroch. Spotrebiteľ na základe správne v zmluve uvedených informácií o výške skutočne poskytnutého úveru, dostáva jasnú predstavu o celkovej hodnote svojho záväzku, o tom, čo vlastne spláca a akú sumu si skutočne požičal, ako aj to, akú má povahu jeho záväzkov z hľadiska nákladov s ním spojených. Zároveň, nesprávne uvedený údaj môže mať za následok vplyv na správnosť ďalších údajov spotrebiteľskej zmluvy a tiež na samotnú výšku záväzkov spotrebiteľa (výšku splátky, úročenie úverovej sumy). Pokiaľ teda údaje predstavujúce obligatórne náležitosti spotrebiteľskej zmluvy nie sú uvedené v zmluve správne, nemožno hovoriť o splnení povinnosti podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom nesplnenie z neho vyplývajúcej povinnosti zákon striktnie sankcionuje tým, že spotrebiteľský úver sa stáva od počiatku bezúčelový a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. b) zákon o spotrebiteľských úveroch). V tomto smere teda neexistuje žiadna výnimka a veriteľ sa nemôže zbaviť svojej povinnosti, resp. nemôže konvalidovať nesprávne, či zavádzajúce údaje v zmluve tým, že v nej síce výslovne uvedie, akú čiastku predstavuje náklad, avšak zároveň ho prezentuje ako súčasť poskytnutého úveru, teda aktívum, hoci v skutočnosti ide o náklad spotrebiteľa, a to ani za tej podmienky, že klient súhlasil s okamžitým započítaním nákladu do výšky úveru.

21. V dôsledku navýšenia celkovej výšky úveru o náklad, nemôže byť správne vypočítaná ani výška RPMN, pretože dôsledkom neoprávneného zahrnutia poplatku za poskytnutie úveru, ktorý predstavuje celkový náklad úveru pre spotrebiteľa do celkovej výšky úveru, bude podhodnotenie RPMN, keďže výpočet RPMN je závislý od výšky poskytnutého úveru. Navýšenie celkovej výšky úveru o náklady má zároveň aj ten následok, že sa bude úročiť nielen poskytnutý úver, ale aj náklad, tým pádom dôjde k zvýšeniu celkovej splatnej čiastky a mení sa tým výška hlavného predmetu zmluvy. Za tohto stavu bol preto správny záver odvolacieho súdu, že úverová zmluva neobsahuje správne údaje v zmysle § 9 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa a rovnako správne uplatnili aj sankciu za porušenie tejto povinnosti v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) citovaného zákona.

22. Právna otázka nastolená dovolateľkou bola riešená prejudikátúrou, a to uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021 sp. zn. 2Cdo/165/2020. Zo skutkových okolností tejto veci vyplynulo, že podľa obsahu kúpnej zmluvy časť kúpnej ceny vo výške 684,80 eura bola predávajúcemu zaplatená v hotovosti pri podpise zmluvy, a že zvyšná časť kúpnej ceny vo výške 5 489,20 eura mala byť predávajúcemu zaplatená prostredníctvom úveru na základe zmluvy o úvere. Z obsahu úverovej zmluvy však jednoznačne vyplynula celková dojednaná výška úveru v sume 6 163,20 eur s tým, že predmetný spotrebiteľský úver bol účelovo viazaný, a to na obstaranie tam uvedeného predmetu financovania, ktorým bolo predmetné motorové vozidlo Citroën C4 Grand Picasso Diesel 1,6 HDi. Dovolací súd konštatoval, že v zmysle § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva jednoznačná

závislosť týchto zmlúv, čo nerozporovali ani sudy nižšej inštancie. Dovolací súd bol toho názoru, že pokiaľ v zmysle § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka je daná vzájomná zmluvná závislosť, tak táto závislosť musí byť zrejmá aj z obsahu dojednaných zmlúv, a teda nesmie byť vzájomné dojednanie takýchto zmlúv odlišné. V danom prípade nekorešpondovalo v kúpnej zmluve dojednanie výšky kúpnej ceny (5.489,20 eur) a pri spotrebiteľskom úvere - výška spotrebiteľského úveru (6.163,20 eur). A to bez ohľadu na vystavenú faktúru, ktorou bol fakturovaný predaj osobného automobilu Citroën C4 Grand Picasso 1,6 HDi vrátane doplnkového zákazníckeho servisu a Carlife Garancia. Dovolací súd tak konštatoval, že uplatnenie § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka na zmluvné dojednanie (kúpnu zmluvu a spotrebiteľský úver) bolo v tomto prípade zásadné. Na základe uvedeného bolo nepochybné, že RPMN uvedená v úverovej zmluve nezodpovedá kúpnej cene, ktorá je uvedená v kúpnej zmluve, t. j. 6.174 eur, po odpočítaní zaplatených 684,80 eur v sume 5.489,20 eur, a následkom čoho bola úverová zmluva bezúročná a bez poplatkov v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d) zák. č. 129/2010 Z. z.

23. V danom prípade dovolací súd nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od vyššie uvedených záverov, pretože nie sú v rozpore s ustanovením § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k preskúmvanej veci konštatuje, že právna otázka nastolená dovolateľkou už bola riešená, v dôsledku čoho je záver odvolacieho súdu o spornej úverovej zmluve ako bezúročnej a bez poplatkov správny (viď tiež sp. zn. 7Cdo/106/2022). Inak povedané najvyšší súd nezistil žiaden odklon od ustálenej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu, a contrario odvolací súd postupoval správne, keď v zmysle rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu na vec správne aplikoval rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2020.

24. Na základe vyššie uvedeného, najvyšší súd dovolanie žalovanej ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

25. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalobcovi v dovolacom konaní priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.